

BIJLAGE A: HANDLEIDING WORKSHOP, OPSTELLEN ENERGIEMANIFEST

Het is tijd voor actie! De klimaatdoelstellingen halen kan alleen als we in 2050 een ander energiesysteem hebben dan nu. De belangrijkste boodschap van deze publicatie is dat er alternatieve toekomsten te bedenken zijn, maar dat we nú een richting moeten kiezen. En al ligt de beslissing uiteindelijk bij de regering, dat betekent niet dat wij niets kunnen doen.

En wie zijn wij dan? Dat is iedereen, de burens in de straat, de wethouders in de gemeente, leerlingen in de klas, deelnemers aan een nieuwe bedrijfsstrategie, ambtenaren bij het ministerie en zo zijn er nog veel meer groepen belanghebbenden die in actie kunnen komen. Onderstaand een handleiding om zelf een workshop op te zetten om te kijken wat uw belanghebbendengroep kan doen om in actie te komen.

Vorbereiding

In groepen verdelen

Het aantal deelnemers aan de workshop maakt niet veel uit, hoewel bij meer dan 25-30 deelnemers de terugkoppeling erg lang duurt. De workshop werkt het best in groepen van 4-6 mensen. In elke groep moet één persoon het naleven van de 'spelregels' bewaken. Dit kan ook een moderator zijn die de workshop begeleidt.

Kiezen van een toekomst

Het idee is dat u een toekomstig energiesysteem neemt waar u graag naartoe zou willen werken en hier een kort verhaal over uitwerkt (½-1 A4-tje). Hiervoor kunt u de scenario's in hoofdstuk 2: *Scenario's – oorzaak en gevolg* of de of de *vergezichten* die verspreid staan door de publicatie gebruiken als inspiratie. Het is belangrijk dat in uw scenario niet alleen het technologisch aspect aan bod komt, maar ook het maatschappelijk aspect. U kunt er ook voor kiezen om meerdere verhalen uit te werken en de workshopdeelnemers laten kiezen welke toekomst ze willen gebruiken.

De spelregels

De workshop bestaat in totaal uit vier onderdelen (of vijf als u de deelnemers zelf een verhaal wil laten kiezen). Het is belangrijk om te zorgen dat alle onderdelen voldoende tijd krijgen om besproken te worden. Hoe groter de groepen zijn, des te meer discussie er is, en hoe meer tijd er nodig is voor de verschillende onderdelen. De geschatte tijden bij de onderdelen zijn gebaseerd op 4-6 personen per groep. Zorg verder voor prints van de verschillende stappen van de workshops – zet die liefst ook in een diaprojectie – en voor voldoende schrijfmateriaal en kopieën van een leeg energiemanifest of voorgetekende flipovers.

De workshop

Als u maar één verhaal heeft dan vervalt het eerste onderdeel, maar zal er waarschijnlijk wat meer tijd nodig zijn voor het bepalen van de kaders.

Kiezen van de toekomst (15-30 min, afhankelijk van aantal mogelijkheden)

De deelnemers krijgen een aantal verhalen van toekomsten waarin het energiesysteem omschreven staat en gaan vervolgens in discussie over de technologische en maatschappelijke aspecten van de verschillende verhalen. Uiteindelijk moet er gekozen worden welk verhaal of combinatie van verhalen de meest gewenste toekomst omschrijven. De moderator of teamverantwoordelijke moet vijf minuten voor de eindtijd van dit onderdeel aangeven dat er een keuze gemaakt moet worden.

Bepalen kaders (30 min)

Het toekomstverhaal is kort en incompleet, er moet in de groep nagedacht worden hoe een aantal aspecten waarschijnlijk geregeld zullen zijn in het energiesysteem van het gekozen verhaal. Het is mogelijk dat de groep in deze fase veranderingen aanbrengt in het toekomstverhaal. Hieronder een aantal punten om de discussie op te starten.

- Is het een (voornamelijk) **centraal** of **decentraal** energiesysteem?
- Produceren we (voornamelijk) **nationaal** energie, of zijn we **internationaal** georiënteerd?
- Hoe is de verdeling tussen **arm** en **rijk**, en welke invloed heeft dit op de energielevering aan deze groepen?
- Welke rol hebben de **burger**, **markt** en **overheid** in dit energiesysteem?
- Zien we vooral **technologische** ontwikkelingen, of is het **gedrag** van mensen ook verandert?

- Denk ook aan andere aspecten zoals de rol van ICT, of de opkomst van nieuwe bedrijfsvormen zoals **coöperaties**, of...

Analyse van huidige ontwikkelingen (30 min)

Het energiesysteem van 2050 is nu in meer detail uitgewerkt. Vervolgens moeten er in dit onderdeel drie vragen beantwoord worden over ontwikkelingen op het gebied van technologie, maatschappij en/of beleid:

1. Welke huidige ontwikkelingen **dragen bij** aan 'jullie' 2050?
2. Welke huidige ontwikkelingen **beperken** 'jullie' 2050?
3. Welke ontwikkelingen zijn er **nodig** voor 'jullie' 2050?

Opstellen energiemanifest (30 min)

Op de volgende pagina staat een leeg energiemanifest (ook te downloaden op de site van STT) waarin de deelnemers kunnen aangeven hoe hun energiesysteem er in 2050 uitziet. Daarnaast geven de deelnemers aan wat zijzelf en hun belanghebbendengroep kunnen bijdragen aan dit energiesysteem.

Terugkoppeling (2-4 min per groep. Veel groepen? Gebruik een timer!)

In deze fase komen alle groepen samen om de energiemanifesten aan elkaar te presenteren. Dit kan het einde van de workshop zijn. Er kan ook gekozen worden om met alle deelnemers te bepalen welke acties het belangrijkste zijn en een daadwerkelijk actieplan opstellen. Is de groep groter dan 12-15 deelnemers dan is het aan te raden om alle acties uit te schrijven op flipovers en iedere deelnemer drie post-its te geven om een stem mee uit te brengen.

Deze workshop is ook gedaan tijdens het eindsymposium, geïnteresseerd naar de uitkomsten?

<https://stt.nl/workshop-energie>
Uw ingevulde manifest ook online?
U kunt het opsturen naar info@stt.nl

Energiemanifest

Wij zouden graag in 2050 een energiesysteem zien dat niet alleen emissievrij is, maar ...

.....
.....

Op onderstaande wijze kan ik bijdrage aan dit energiesysteem:

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Op onderstaande wijze kan mijn 'organisatie' bijdrage aan dit energiesysteem:

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Datum:

Plaats:

Handtekeningen:

